

G. Chaucer:

Povesti z romanja

Za mladino priredil I. E. Rubin -
Poslovenil dr. Ivan Lah

KAJ JE PRIPOVEDOVAL POSESTNIK

Mnogo mnogo let je že od tega, kar je živel ob angleški obali na bregu sinjega morja vitez Arviragus s svojo gospo Dorigeno. Bil je to najsrečnejši

par na svetu. Toda usoda je hotela, da je moral iti vitez že prvo leto svoje zakonske sreče na vojno. Njegova žena

v Canterbury

Dorigena je živela v največji žalosti, ker se je morala ločiti od svojega ljubljenega soproga, in je ves čas samo plakala in tožila nad svojo nestrečno usodo. Toda tudi največja žalost ne more trajati večno in ko je dobila od svojega moža pismo z veselim sporočitom, da se kmalu zopet vidita, je začela poslušati nasvete svojih prijateljev, ki so se bali, da ji bodo soze in neprestano žalovanje pokvarilo lepo obličje, in je že zaradi tega prenehala z jokom in si osušila lica, da bi se je mož razveselil, kakor ona njega, ko se vrne.

Nekega dne jo je dvorna družba zvalila s seboj na sveži zrak ob morju. Grad je stal na skalnem obrežju in

Dorigena se je z družbo sprehajala po obali, dokler ni prišla na konec morskakega zadliva. Ko je tu zagledala v daljavi skalne čeri in ostre pečine, ob katere se je razbila že marsikatera ladja, je začela zopet plakati, ker se je spom-

nila, da so mogoče tudi ladje njenega moža, ki se vrača iz daljne tujine, začle med viharje in se razbile ob take čeri, da je utonil z vso svojo posadko in se ne vrne nikoli več.

Ker so prijatelji videli, da pogled na morje vzbuja zapuščeni Dorigeni samo žalostne misli, ki jo silijo v jok, so jo začeli vabiti v krasne pisane vrtove, kjer se ni več slišalo šumenje morja. Tu sem so zahajali mladi ljudje, ki so se zabavali s plesom in igrami. Dorigena se je poslej vsak dan sprehajala po teh vrtovih in je pri pogledu na veselo mladino pozabljala na svojo žalost. Posedala je na klopi med rožami in se predajala lepim spominom preteklosti in še lepšim nadam bodočnosti. Med veselimi mladeniči in deklicami, ki so vsak dan na vrtni prostori prihajali na raj in ples, je bil tudi mlad plemič Avrelj, ki je vedno rad plesal in se kazal veselega, a v srcu je bil žalosten, kajti že več časa je ljubil gospo Dorigeno. Sedaj, ko jo je mogel večkrat videti, ga je še bolj očarala njena lepota in začel je upati, da se njen mož, ki je že tako dolgo na poti,

ne bo več vrnil, bodisi, da so ga napadli morskimi razbojniki, ali pa da je vihar razbil njegove ladje. In ko je videl, da tudi Dorigena rada poseda na klopi, od koder se najboljšo vidi na prostor, kjer se je mladina kazala v svoji plesni umetnosti, in je mislil, da občuduje baš njega, ki se je v spretnosti odlikoval med drugimi, je sklenil, da ji razodene svojo ljubezen. Ko se je Dorigena nekega večera zakasnila na vrtu in se sama vračala po samotni stezi proti gradu, je mladi plemič pogumno stopil na pot, padel na kolena in razodel presenečeni Dorigeni svojo skrivnost. Povedal ji je, da najbrže zaman pričakuje svojega moža in da jo hoče on prositi za roko, ako se izkaže, da se ne vrne več.

Dorigena ni imela v svojem srcu mesta za nikogar drugega ko za svojega moža. Nikoli ni mislila, da bi mogla poročiti koga drugega, tudi če bi ostala sama na gradu. Toda v svoji žalosti je čutila tudi z drugimi nesrečnimi in namesto, da bi bila takoj odklonila mladega plemiča in mu vzela vsako upanje, da se ji bo smel kdaj približati, je rekla Avreliju:

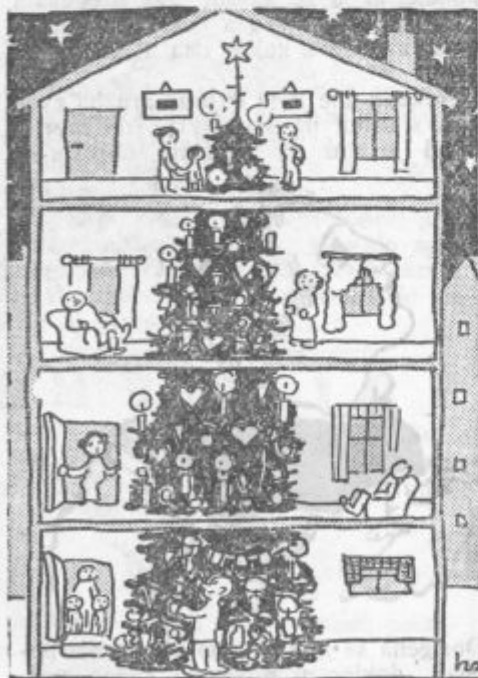
»Ako odstraniš vse te skale na angleškem pobrezju, postanem tvoja žena.

Avrelj se je vračal z žalostjo v srcu domov, kajti zavedal se je, da ne bo nikoli mogel izpolniti pogoja, ki mu ga je naložila Dorigena. Zato so tudi prazne vse njegove nade.

Naenkrat se je raznesla vest, da se vrača Arviragus s celim ladjeviem. Ljudje so hiteli na strme skaline in oddaleč pozdravljali vračajočega se viteza in njegove junake. Ko so ladje pristale, se je vršil radosten sprejem in Dorigena je vsa srečna pozdravila svojega moža. Grad se je napolnil z gosti in poedinam in zabavam ni bilo konca. V tem splošnem veselju se ni nihče zmenil za nesrečnega Avrelija, ki je bil sicer tudi med gosti, a je venomer mislil samo na to, kako bi izpolnil to, kar je zahtevala Dorigena in je v teh svojih mislih prebdel cele noči, da je začel slabeti in hirati. To je opazil njegov brat, ki ni privoščil sreče in slave vitezu Arviragusu in je premišljal, s čim bi mogel zmanjšati srečo in veselje, ki je objelo vso deželo. Spomnil se je, da je ob času, ko je bil še študent v Orleanu, slišal o slavnem čarovniku, ki zna delati prave čudeže s svojo čudovorno palico.

Dalje prihodnjič.

Veliko božično drevo

Kozamurnikovi so kupili tako veliko božično drevo, da se ga zdaj vsa hiša veseli!

Venček in sveča na grob kralja Aleksandra I. Uedinitelja

Dragi stric Matie!

Učenci in učenke III. razreda iz Cerkelj pri Kranju so mi poslali lep, spleten venček iz zelenja, ki so ga sami nabrali visoko gori v Kamniških planinah blizu kraljevega lovišča. Z vencem so poslali tudi svečo in me prosili, naj bi jo v njihovem imenu prižgal na kraljevem grobu in položil venec. Svojo dolžnost sem takoj izpolnil, ko sem dobil ovoj s svečo in vencem. 12. t. m. ob treh popoldne sem položil venec na kraljev grob in prižgal poslano svečo. Potlej sem pa še pomolil za plemenito dušo ljubljenega kralja. Tukaj me je našel fotograf, ko ravno prižigam svečo. Pošljem Ti sliko in Te prosim, da jo objaviš, da bodo moji tovariši in moje tovarišice iz Cerkelj videli, da sem njihovo prošnjo izpolnil. Otroci bodo gotovo zelo veseli. Tebe in vse Jutrovčke prav toplo pozdravljam

**Stanko Čop, učenec III. razr.
v Topoli.**

Dragi Stanko Čop!

Ker sem zvesta čitateljica »Mladega Jutra«, nisem prezrla Tvojega lepega spisa »Zadnji dom našega kralja«. Nisla sem ga tudi v šolo, da smo ga vsi prebrali. Tako smo Ti hvaležne za te vrstice, ko smo vsaj v duhu s Teboj na Oplencu ob grobu našega nepozabnega vladarja. Prav Ti nam omenjaš venec Bohinjske dece. Naša učiteljica gosp. Levčeva je bila tista, ki je sprožila misel, da poklonimo skromen venec našemu blagopokojnemu kralju. Kako ponosni smo, ko vemo, da je ta skromen izraz naše tuge tako blizu Njega, ki smo ga zares ljubili. Kako bi ga tudi ne, saj je prihajal tudi k nam. Poleti proti mraku je zabrnelo, švignil je avto, že

smo vedeli: naš kralj je tu, gre lovit ribe. Zopet drugič dvorni avto, v njem Petrček, Tomislav in Andrej. Kako ponosen je bil vsak, ki se je lahko pobahal: videl sem kralja in njegove otroke! Sedaj pa vemo, da se poletje zopet vrne, avtomobili bodo zopet brneli, le Njega, ki je bil naš kralj, ne bo k nam več, ah nikdar več! Zato so žalostna naša srca in prosimo Tebe, ki ga lahko vsak dan obišeš v njegovem poslednjem domu, pokropi ga v našem imenu. Njegovemu nasledniku kralju Petru II. pa kličemo: Prihajaj Ti sedaj v naš Bohinjski raj! Srčno Te pozdravlja

Vojvoda Cvetka, uč. V. razr. v Bohinjski Bistrici.

Slavo štine:

Božič

Smrečica, lepo zelena,
s zlato nitjo prepletena,
spet na mizici stoji!

Malo prej še vsa snežena,
je z darovi obložena,
da pod težo se šibi . . .

Svečke njene, prej ledene —
v vejah njenih zdaj voščene
že gore, da vid slepi!

Jaslice pred njo lesene;
naj od njih oko ne trene —
Dete božje se rodi . . .
Tja pred Njega vsi stopimo
in goreče ga prosimo
da darov nam podeli!

Veronika:

Grlica in sova

Mraz je, da kar škriplje, cesta je zamrznjena in ledena, polja, travniki, logi in gozdovi odeti z debelo snežno odejo. Sneg se usiplje raz zelenih smrekovih vej, vrtinči se v mrzlem vetru, šelesti ob zvokih kraguljčkov in božičnih zvonov.

Bele zasnežene koče se boječe stiskajo ob visokih rebrih, v njih oknih se svetlikajo razsvetljene jaslice in božične smrečice.

Zvonovi pojo in zvone, da odmeva preko globeli in gričev.

Tam ob cesti v mračnem gozdu se stiskata dve grlici. Mati in hčerka. Obe premrzli in lačni. Nožice so jima vse otrple in le s težavo se premikata dalje po škripajoči cesti.

>Joj zebe, zebe...< joče hčerka.
>Ko bi imela vsaj čeveljčke, vsaj tople nogavičke. In lačna sem lačna. Joj ze-

be, zebe — — mama — — — mamica
— — grgu—gr—u—uu—u—<

Mama grlica se skloni k hčerkici, ji obriše s perutničko zamrznjene solzice in jo stisne pod svoje peruti.

>Potrpi le še malo< jo tolaži, >potrpi dokler prideva do kakšne kočice. Dobili bova tople juhice, ogreli se v zakurjeni prijetni izbi. Lepo nama bo. Obuli bova tople nogavičke, čeveljce, novo obleko in gledali skozi okence, porisano z ledenimi rožami in cvetjem, gledali v Božji domek, v zimsko zasneženo jutro. Gledali kako se vsiplje sneg raz smrekovih vej, poslušale škripanje sanj in zvonkanje kraguljčkov skozi bele snežne poljane. In zvonovi bodo s hribov in gričev peli in zvonili v božični dan...<

>Lepo nama bo lepoc je verjela hčerka.

Hodili sta po dolgi beli cesti, preko mračnih gozdov.

Tam daleč se zasveti drobna lučka. Bližje in bližje jima je. Majhna zasnežena kočica je. Skoraj je ni opaziti kraj visokih k tlom klonečih vej. Le

drobni lučki v okencih sta veselo mežikali in izdajali topel domek.

Grlici sta boječe potrkali na durí.
>Kdo je?< se je oglasil hreščeci glas

»Medve sva« sta odvrnili grlici: »medve grlici grgu — — grr—rr—u—u—, mati in hčerka, ubogi, lačni, premrzli popotnici.«

»Kaj hočeta od mene?« je dalje vpraševal glas.

Grlici, mati in hčerka sta pritisnili na kljuko in obstali na pragu.

O toplo je bilo v tej izbici, toplo.

Tam v kotu je plamen vzplapolaval v vroči pečici, dišeča juha je vrela v velikem loncu, na mizi pa so se hladile dišeče potice in pogače.

Ob peči je sedela v mehkem gugalniku gospa Sova in pletla tople volnene nogavice.

»Kaj hočeta tukaj?« se je zadrila in skočila pokonci, da so ji okrogli, na dolgem kljukastem nosu čepeči naočniki zdrknili z nosu. Brž si jih je popravila in se jezno premaknila proti ubožicama. Onidve pa sta stali na pragu in se tresli od mraza. Hčerka je zajokala, mati je pa zaprosila:

»O, usmilite se naju, gospa Sova. Bosi sva in lačni, napol zmrznjeni. Usmilite se in dajte, da se pogrejeva ob peči, usmilite se s koščkom kruha.«

Gospa Sova se je jezno našopirila, dvignila roko in pokazala s prstom na duri:

»Ven potepinkí predrzni! Uhu—u—u— ven, da vaju ne vidim. Kaj je meni mar vajine lakote in mraza! Uhu—u—u— Kdo se je mene usmilil, ko sem se prikazala podnevi venkaj. Kdo? Uhu—u—u— Zagnale ste se vame in me trgale, izključvati ste mi hotele moje bolne, podnevi slabe oči. Uhu—uhu—u—u— in zdaj naj vama to z dobrim povrnem? Seveda! Ven, ven iz moje kože, ven potepinke beraške! Uhu—u—u—«

Grlici sta se stiskali in milo prosili toda vse zaman. Za njima so se zaprle duri tople izbice in ostali sta v mrzli zimski noči, lačni, trudni.

Ledene sveče so visele raz zaspežo no vejevje in se svetlikale kot brušeni kristali v blede mesečini, svetlikale se na božičnih smrekah...

Ko je jutranje solnce pogledalo izza visokih snežnikov, ko je pogledalo ekozi špranje obeljenega smrečja je našlo grlici, mater in hčerko zamrznjeni na poti, stiskajoči se drugo k drugo, trdi nepremični.

Sneg se je usul in ju zamedel, zvonovi pa so peli dalje v božično vetajačo jutro.

Ko se je rodil Kristus

Ko se je tisto blaženo noč v siromašnem betlehenskem hlevcu rodil Kristus, so vsi angeli zapustili nebo ter splavali na zemljo, da počaste rojstvo Sinu božjega. V nebesih so ostali samo mali angelčki, tisti, ki so bili preslabi, da bi nastopili in preleteli tako dolgo pot!

Seveda so bili angelčki žalostni, ker so morali ostati doma. Ker pa so hoteli vsekakor delovati pri proslavi novorojenega Kralja, so začeli trgati nebeškim rožicam cvetove ter jih metati na zemljo.

Po vsem svetu pa je tedaj gospodovala huda zima in cvetovi nebeških rož so med potoma zmrznili in padali v obliki snega na trda zemeljska tla.

Od tistihdob padajo na zemljo zamrznjeni nebeški cvetovi vsako zimo, vse to pa v počeščenje rojstva Gospodovega.

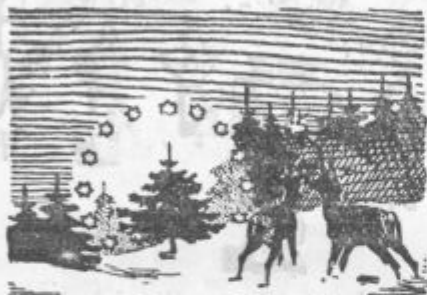
Danilo Gorinšek:

Smreka

Na pomlad, ko Bog daruje
v izobilju solnca, cvetja
in poletij, ko pred solncem
v senci iščemo zavetja —
smreka je zelena.

Na jesen, ko burja brije,
listi vsi orumenijo
in po zimi, ko vse veje
gole v mrzli zrak štrlijo
smreka je zelena.

Bilo leto, bila zima,
vselej smreka je zelena;
da nam prav tako bi v sreči,
kakor v tugi bila duša
z Vesno prepojena!

Manica:

Bodimo usmiljeni

Bil je nekoč silno bogat trgovec, ki je bil sicer pošten človek, le do revčev ni imel usmiljenja, češ: vsakdo naj bi delal in se trudil kakor jaz, pa bi imeli vsi zadosti. Zaman ga je skušal časih ta in oni prijatelj preveriti, da je njegovo mnenje zmotno, ker marsikdo ni sam kriv svojega ubožstva nego nanesejo tako gotove prilike in okoliščine, ali kakor pravimo na kratko: »Usojeno mu je!« Če se kdo že v bogastvu rodi, je seveda drugače. Tako se pa čuje le porredko, da bi siromak zabogatel. Pač pa se češče zgodi, da pride bogatin na beraško palico.

Na take in podobne opazke svojih prijateljev je bogati trgovec nevoljno zmažal z glavo ter poudarjal, da kdor že nekaj ima, ta, če je količkaj priden, ne more priti ob premoženje.

Prigodilo se je pa, da je ta trgovec nekoč odšel na potovanje v daljne tuje kraje. Mnogo lepega je videl in mnogo zanimivega čul. Nekega popoldne sedi v prekrasnem velikomestnem parku in se zabava s tem, da opazuje mimoidoče.

Kar stopi k njemu prosjak in ga prosi vbogajme.

»Kaj pa ste počeli v mladosti, da morate zdaj beračiti,« ga zelo neprijazno vpraša trgovec.

»Vladal sem« odgovori na kratko prosjak.

»Vladal — kaj se to pravi?«

»Ne morem povedati drugače, gospod moj. Bil sem vladar zelo bogate dežele in vsega, slave in denarja sem imel v izobilju. Pa sta udarila name dva soseda: ena vladarja z močno vojsko, pobila mi ljudi, vzela deželo in vse imetje. Še po življenju sta mi stregla, toda tisto sem jima unesel, preoblečen v bornega pastirja. Na svojem begu sem padel v neko skalno jamo in se tako potolkel, da so mi pozneje odrezali nogo. Zdaj pa beračim Tako je, gospod moj!«

Trgovca izpoved starega prosjaka silno pretrese. Pa začne misliti: »Če še celo vladar pride na beraško palico, koliko prej in lažje se to lahko pripeti meni . . .!«

Seže v žep, bogato obdari berača ter postane odslej ves usmiljen in radodaren do ubožcev.

Vrtiljak

Tudi zimski čas ima svoje veselje za mladino. Eni se smučajo, drugi se sankajo itd. Jaz pa vem še za zabavno reč, namreč za vrtiljak na snegu. Prav lahko si ga postavite na dvorišču in videli boste, koliko veselja bo z njim.

Nanosite si precejšen, do 1 m visok kup snega, katerega z deščico stolčite, da bo sneg stisnjen in kup res trden. Potem si poiščite desko, tako močno, da bo lahko nosila težo dveh mladih korenjakov. V sredini deske zavrtajte luknjo, katero razširite s tem, da jo izžgete z žarečim železom. Luknja naj ima približno 3 cm premera. Nato položite desko na kup snega, skozi luknjo pa zabijte v sneg primerno debelo palico, n. pr. ročaj stare metle.

Vrtiljak je gotov. Dvojica lahko sede na oba konca deske, eden pa bolj pri sredini goni vrtiljak. Če se bo vrtiljak vrtel, lahko neprevidnež odleti v sneg; pa to nič ne škodi, saj je sneg mehak!

Razdelitev nagrad pridnim Jutrovčkom

Prvo nagrado, Langerjevo povest »Pes II. čete«, dobi:
Uletova Iva, učenka II. razr. mešč. šole v Mariboru, Stritarjeva 35.

Ostalih deset spodaj navedenih nagrajencev dobi lepo, z mnogimi slikami okrašeno knjigo iz »Mladinske knjižnice Jutra«:

Kremžarjeva Olga, uč. II. razr. mešč. šole v Dolnji Lendavi,
Štibler Mirko, dijak I. razr. klas. gimn. v Mariboru, Glavni trg 19,
Deržaj Boris, dijak II. razr. real. gimn. v Ljubljani,
Streicherjeva Milica, uč. I. razr. mešč. šole v Št. Lenartu v Sl. gor.,
Gorenc Ana, Anton in France, učenci osnovne šole, Kamnje 17, p.
Št. Rupert pri Mokronogu,

Učenke in učenci slovenskega razreda v Mozlju, srez Kočevje,
Puklova Malčka, uč. IV. razr. v Vojniku pri Celju,
Korenjak Jakec, uč. III. b razr. v Mozirju,
Pilih Dušan, uč. IV. razr. v Dobu pri Domžalah,
Bonda Dušan, uč. I. razr. drž. real. gimn. v Ljubljani, Krakovski napis 10.

Manica:

Jezuščkova hvaležnost

Na predvečer rojstva Gospodovega sta Marija in Jožef po betlehemskih ulicah zaman prosila prenočišča. Nihče izmed ljudi se ju ni hotel usmiliti, da bi jima nudil, če tudi trdo, pa vsaj toplo posteljo. Tako sta bila sveta človeka primorana, zateči se v siromašen hlev, kjer sta potem prenočila.

In v tem ubogem hlevu se je o polnoči rodil Kristus.

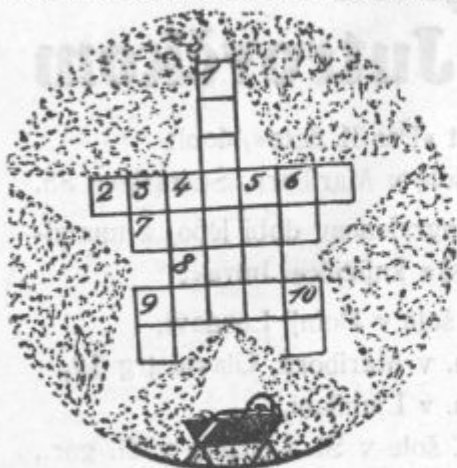
V tistem svečanem in pomenljivem trenutku je bedna živinica pokazala, da ima za pravkar rojenega Odrješnika mnogo več srca kakor ljudje. Ovce in kravice so se strnile okrog jasele, da obvarujejo Novorojenčka prepaha, najbolj požrtvovalen je bil pa sivi osliček, ki je do rane jutra neprestano dihal v Jezuščka in ga grel s svojo sapo.

Na to uslugo starega oslička Gospod še v poznejših letih ni pozabil. In dočim je bornega sivca že od nekdaj zaničeval ves hudobni svet, ga je Odrješnik vseskozi ohranil v blagem spominu, kar je posebno lepo dokazal v tisti slovesni uri, ko se je, češčen od tisočglave množice, bližal Jeruzalemu. Za to triumfalno pot so mu razni imenitniki ponujali iskre konjiče in krasne vozove, toda Kristus se je rajši poslužil neznatnega osla in jezdil na njem svojo najslvesnejšo pot. S tem je Odrješnik najlepše dokazal hvaležnost do bedne živali, nam je pa dal zgled, da moramo biti hvaležni za vsako uslugo, za vsak najmanjši dar, pa naj pride od kogarkoli.

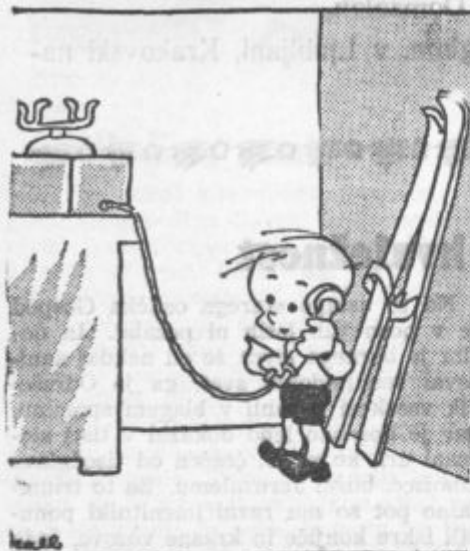
Križanka »Zvezda«

Vodoravno: 2. otrok, 7. krog dni, 8. jadranski otok, 9. ljudje istega jezika.

Navpično: 1. seznam praznikov, 3. skrajni v morje segajoč del celine, 4. ravnalka življenja, 5. kraj Boga, 6. števnik, 9. nikalnica, 10. pritrčilnica.

Mihec telefonira v nebesa

»Halo, halo! Tukaj Mihec! Ali je sveti Peter tam? Prosim te, ljubi sveti Peter, pošlji nam dober sneg! Jezušček mi je prinesel smučke, in zdaj bi jih rad preizkusil!«

Berite Langerjevo povest »PES IL. CETE«. — Dobite jo v Tiskovni zadrugi in vsaki drugi knjigarni.

Listnica uredništva

VSEM JUTROVČKOM želi stric Matje prav vesele in srečne božične praznike!

Prepozno smo prejeli pisma tehle Jutrovčkov: Tonček Coklin, uč. I. razr. I. drž. real. gimn. v Ljubljani; Alb. Kranjc, uč. V. razr. v Studencih pri Mariboru; Zorko Pavlin, uč. I. razr. v Celju; Stamač Dragotin, uč. I. razr. drž. real. gimn. v Ljubljani; Anton Križan, uč. III. razr. drž. real. gimn. v Celju; Keržan Roman, uč. IV. razr. na Vrtači v Ljubljani; Skrk Gracijan, uč. IV. razr. v Ljubljani; Jože Gorjup, uč. VI. razr. v Kostanjevici, Lukec Milena, uč. VI. razr. v Vevčah pri Ljubljani; Milan Vatovec, dijak na Rakeku; Kerin Angela, uč. III. razr. mešč. šole v Krškem; Irena Vukan, uč. II. razr. drž. mešč. šole v Doljni Lendavi; Danica Pavlin, uč. III. razr. v Celju; Smrkolj Ivica, uč. II. razr. v Mozirju; Stojana Zrimšek, uč. III. razr. v Ribnici; Rudolf Bunc, uč. II. razr. gimn. v Mariboru; Rakovec Ladislav v Mariboru; Metod Lamovšek, uč. Hom 57 p. št. Rupert pri Mokronogu; Zakonjšek Hedvika, uč. IV. razr. v Trbovljah; Aškerc Štefanija, uč. III. razr. v Trbovljah; Kambič Sonja, uč. V. razr. pri Uršulinkah v Ljubljani; Silvica Grasseli, uč. III. razr. v Sv. Juriju ob ju. žel.

Deržaj Boris, dijak II. razr. real. gimn. v Ljubljani: Knjige ti nismo poslali po pošti, ker ne vemo tvojega natančnega naslova. Dvigni jo v upravi »Jutra« Knafljeva ul. 5 prtl. desno pri gospodu upravniku Bercetu!

POZOR JUTROVČKI! Prihodnja številka »Mladega Jutra« izide v nedeljo 30. t. m.

Lačen ptiček prosi

Ko boste v topli sobi veseli praznovali božične praznike in se gostili s sladkimi poticami — nikar ne pozabite na nas!

